

สาระสมุดไทย

“เปรตชายมีอันชะโง่เท่าหม้อในสมุดพระมาลัย”

เรียบเรียงและออกแบบโดย
นางสาวอุไร คำมีภา นักภาษาโบราณปฏิบัติการ
หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ นครราชสีมา

สมุดพระมาลัย

“เปรตชายมีฉันทะโตเท่าหม้อ” (กุมภังคะเปรต หรือ ฉันทภารีเปรต)

ปรากฏเรื่องราวในสมุดพระมาลัย ซึ่งเป็นธรรมคดีที่กล่าวถึงพระภิกษุรูปหนึ่งชื่อ **พระมาลัยเทวเถระ** ผู้ประกอบไปด้วยด้วยศีล ปัญญา และฉานสมาบัติ มีฤทธิ์เสมอด้วยพระโมคคัลลานะ ได้ลงไปโปรดสัตว์ในเมืองนรก และขึ้นไปบูชาพระธาตุเจดีย์จุฬามณีบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ จากนั้นจึงได้กลับมาเล่าเรื่องราวที่ได้เห็นได้ฟังแก่ชาวชมพูทวีป และเทศนาสั่งสอนให้มนุษย์กระทำแต่กรรมดีเพื่อให้หลีกพ้นจากการตกนรก

พระมาลัยเทวเถระลงโปปรตสัตว์ในเมืองนรก

ภาพจากสมุดพระมาลัย ฉบับวัดสุทธจินดา จังหวัดนครราชสีมา
ปัจจุบันจัดเก็บไว้ที่ ห้องอีสานศึกษา หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ นครราชสีมา

สัตว์นรกที่ปรากฏในสมุดพระมาลัย
ต่างก็ล้วนเป็นที่รู้จักสำหรับคนส่วนใหญ่
แต่สำหรับเรื่องราวของ **อันทภารีเปรต** หรือ
เปรตชายมีอันทะโตเท่าหม้อ นั้น มักไม่ค่อย
ปรากฏและไม่เป็นที่รู้จักเท่าใดมากนัก

๑ ยังมีเปรตหนึ่ง	ลำบากเหลือใจ	มีอำนาจใหญ่	เติบโต่าตุ่มหาม
๑ เลื้อยลงคงดิน	ดุจดั่งงูย่ำม	เนาเปื้อยลามปาม	เหม็นโขงฟุ้งซัง
๑ เมื่อจะเดินไป	แบกขึ้นบนหลัง	แบกเล่นระเลิดระลั่ง	โซไปเซมา
๑ ครั้นเมื่อจะนั่งทับ	ปวดนักโง้งโค้ง	จึงค่อยไยยง	ลุกขึ้นไอ้เอ้
๑ ครั้นเมื่อนั่งทับ	ใหญ่คับหว่างขา	จึงปลิ้นขึ้นมา	นั่งทับมันลง
๑ จึงแบกขึ้นเล่า	พาเล่นไซเซ	หนักนักไอ้เอ้	สุดสิ้นถอยแรง

ภาพ อังทพาริเปรต หรือเปรตชาย
มีอังทะโตเท่าหม้อ ที่ปรากฏในสมุดพระมาลัย

ในพระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย นิทานวรรค (อันทภากรีสสูตรที่ ๑๐) กล่าวถึง
เปรตชายมีอันทะโตเท่าหม้อ ว่า

เมื่อพระโมคคัลลานะลงมาจากภูเขาคิชฌกูฏ ได้เห็นเปรตมีอันทะใหญ่เท่าหม้อ
ลอยอยู่ในอากาศ บุรุษนั้นเมื่อจะเดินไปต้องแบกอันทะนั้นไว้บนบ่า และเมื่อนั่งก็ทับอันทะ
ของตน ทั้งยังถูกแรงแ้ง กา นกตะกรุม ตามรุมจิกทึ้ง บุรุษนั้นก็ได้แต่ส่งเสียงร้องครวญคราง
ด้วยความเจ็บปวด

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงได้ตรัสถึงเปรตมีอันทะโตเท่าหม้อ ว่า

“...ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สัตว์นี้ได้เป็นผู้พิพาทขาดสินอรรถคดีโก่ง
อยู่ในกรุงราชคฤห์นี้เอง...”

๑ บังคับความปมิดแท้	เป็นอันตรายใหญ่	แบกโซเซไป	เจ็บปวดเหลือทน
๑ บาบังคับความ	ปมิดเป็นกุศล	อันตรายแห่งตน	เจ็บเท่าตุ่มหาม
๑ ปากเน่าลิ้นเน่า	คอเน่าลามปาม	บาบับังคับความ	ข่มเอาสินไหม
๑ เป็นปุมเป็นเป้า	เป็นคอพอกใหญ่	เป็นเหนียงนอกใน	เป็นหูดเป็นฝี

เหตุที่มีอณทะโตเท่าหม้อ

มีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับ เหตุที่ผู้วินิจฉัยคดีด้วยความไม่เที่ยงธรรม ได้เกิดเป็นเปรต
มีอณทะโตเท่าหม้อ กล่าวไว้ในอรรถกถาอรรถกถาวิสุทธิสูตร ว่า

“...เพราะเขารับสินบนในที่ลับคือที่ปกปิด ทำโทษให้ปรากฏในการวินิจฉัย
คดีโกง ทำผู้เป็นเจ้าของให้ไม่ได้เป็นเจ้าของ ฉะนั้น อวัยวะเพศลับของเขาจึงเกิด
ในที่เปิดเผย เพราะเมื่อลงโทษ เขาได้ข่มเหงผู้อื่น ฉะนั้น อวัยวะเพศลับของเขา
จึงเกิดเป็นสิ่งที่ข่มเหง (ทรมานตน)...”

เอกสารอ้างอิง

“พระธรรมมาโลย.” หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ นครราชสีมา. หนังสือสมุดไทยขาว. อักษรขอม-ไทย. ภาษาบาลี-ไทย. เล่มรงค์ (ทอง, สีนํ้ายา, หมึก). ม.ป.ป. เลขที่ ๑. หมวดธรรมคดี.

“พระธรรมมาโลย.” หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ นครราชสีมา. หนังสือสมุดไทยขาว. อักษรขอม-ไทย. ภาษาบาลี-ไทย. เล่มรงค์ (ทอง, สีนํ้ายา, หมึก). ม.ป.ป. เลขที่ ๓. หมวดธรรมคดี.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. พระสูตร และอรรถกถา แปล สังยุตตนิกาย นิทานวรรค.

กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๒๕.